

Lieta C-194/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 28. februāris

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 12. februāris

Pieteicējs:

H. A.

Otra lietas dalībiece:

État belge (ministre de l'Asile et de la Migration)

[..]

[..]

[..]

[lietas iekšējās atsauces, lietas dalībnieku identitāte]

I. Prasības priekšmets

Ar prasību, kas celta 2017. gada 28. decembrī, H. A. iesniedza kasācijas sūdzību par 2017. gada 30. novembra spriedumu Nr. 195.968, ko taisīja *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] lietā 209.985/III.

II. Process Conseil d'État [Valsts padome]

[..]

[oriģ. 2. lpp.]

[..]

[*Process Conseil d'État*]

III. Lietas izskatīšanai noderīgi fakti

2017. gada 22. maijā pieteicējs, kas ir palestīniešu izcelsmes, ieradās Beļģijā. Nākamajā dienā viņš iesniedza patvēruma pieteikumu.

2017. gada 31. maijā otra lietas dalībiece viņam uzdeva jautājumus, lai piemērotu Regulu Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm.

2017. gada 22. jūnijā Beļģija nosūtīja Spānijas iestādēm pieteikumu par pieteicēja uzņemšanu atbilstoši minētās Regulas Nr. 604/2013 12. panta 2. punktam.

2017. gada 4. jūlijā Spānijas iestādes pieņēma šo pieteikumu par uzņemšanu.

2017. gada 1. augustā otra lietas dalībiece attiecībā pret pieteicēju pieņēma lēmumu par uzturēšanās atļaujas atteikumu, nosakot arī pienākumu atstāt valsts teritoriju (26. *quater* pielikums).

2017. gada 25. augustā pieteicējs *Conseil du contentieux des [oriģ. 3. lpp.] étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomē] iesniedza prasību atcelt tiesību aktu un lūgumu apturēt 2017. gada 1. augusta lēmuma izpildi.

Kasācijas sūdzībā viņš precizē, ka viņa brālis ir ieradies Beļģijā 2017. gada 22. augustā un viņa patvēruma pieteikumu pašlaik izskata *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* [Ģenerālkomisārs bēgļu un bezvalstnieku jautājumos]. Viņš apgalvo, ka viņa un viņa brāļa patvēruma pieteikumiem piemītošo kopējo aspektu dēļ ir nepieciešams, lai viņu stāstītais tiktu analizēts kopā.

2017. gada 30. novembrī ar spriedumu Nr. 95.968 *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] noraidīja prasības pieteikumu. Šis ir nolēmums par kuru tika iesniegta kasācijas sūdzība. Administratīvā tiesa uzsver, ka attiecībā uz pieteicēja brāļa ierašanos un viņa patvēruma pieteikumu, kurš pašlaik tiek izskatīts Beļģijā, šie apstākļi radās pēc administratīvā lēmuma pieņemšanas, kas tika nodots šīs tiesas pārbaudei un kas nevar ietekmēt tā likumību.

IV Piemērojamās tiesību normas

Atsaukdamies uz *Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers* [1980. gada 15. decembra Likuma par ārvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos un apmešanos uz dzīvi valsts teritorijā un izraidīšanu no tās] 39/2. panta 2. punktam administratīvā tiesa uzskatīja, ka tā

neveic likumības pārbaudi par “Šengenas pārsūtīšanas procedūras” lēmumu un tai nav pilnvaru to grozīt. No šīs tiesību normas tā secināja, ka tai nav pilnvaru veikt novērtējumu par administratīvā akta likumību balstoties uz apstākļiem, kas ir radušies pēc tam, kad administratīvā iestāde pieņēmusi lēmumu.

1980. gada 15. decembra Likuma par ārvalstnieku iecelšanu, uzturēšanos un apmešanos uz dzīvi valsts teritorijā un izraidīšanu no tās 39/2. pantā redakcijā, kas ir piemērojama pamatlīetas strīdum, ir noteikts:

“1. [...] [orig. 4. lpp.] [...]

2. Padome ar spriedumu lemj par tiesību akta atcelšanu, izskatot arī citas prasības vai nu par būtisku procedūras noteikumu pārkāpumiem, vai tādiem pārkāpumiem, kuru dēļ akts ir atzīstams par spēkā neesošu, vai par pilnvaru pārsniegšanu vai nepareizu izmantošanu.”

V Vienīgā pamata izskatīšana

Pieteicēja argumenti

Pieteicējs izvirza vienu pamatu par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18., 41., 47. un 52. panta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (turpmāk tekstā – “Dublinas III regula”), 27. panta pārkāpumu.

Ar šo pamatu tiek pausta kritika pret pārsūdzētā sprieduma 3.3.2.-3.4. apsvērumu. Pieteicējs būtībā apgalvo, ka *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] ir pārkāpusi viņa tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas ir garantētas Regulas Nr. 604/2013 27. pantā, lasot to kopsakarā ar iepriekš minētās Hartas 47. pantu, atteikdamās vērtēt apstākļus, kas radušies pēc lēmuma pieņemšanas, lai pārbaudītu lēmuma par pārsūtīšanu likumību. Viņš paskaidro, ka uzklaušīšanas laikā, ko veica otra puse šajā tiesvedībā, procedūrā, lai noteiktu par viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgo valsti, viņš neesot varējis darīt zināmu faktu, ka viņa brālis, kas ieradās Beļģijā 2017. gada 22. augustā, arī ir iesniedzis patvēruma pieteikumu, un pieteicējs esot varējis atsaukties uz šo faktu vienīgi prasības pieteikumā par 2017. gada 1. augusta lēmumu, kurā viņš varēja atsaukties uz šo jauno apstākli. Viņš piebilst, ka vienīgi pēc savas prasības iesniegšanas *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomē] viņš varēja atsaukties uz faktu, ka *Office des étrangers* [Ārvalstnieku birojs] bija konstatējis, ka Beļģija ir piekritīgā valsts, lai izskatītu viņa brāļa patvēruma pieteikumu, un “ka viņš varēja attiecīgi izvirzīt argumentu, par to ka gan viņa, gan viņa brāļa patvēruma pieteikumi Beļģijai ir jāizskata kopā”.

Viņš apgalvo, ka pastāv cieša saikne starp viņa patvēruma pieteikumu un viņa brāļa pieteikumu, kas ir aizbēdzis no Palestīnas, vēlāk ir ieradies Beļģijā un atsaucas uz īpašo viņa ģimenes locekļu stāvokli, it īpaši vajāšanām [orig. 5. lpp.], kas ir vērstas pret viņa ģimeni viņu tuvās saistības ar *Fatah* dēļ. Viņš apgalvo, ka tieši šādā nolūkā viņš *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomē] atsaucās uz šiem jaunajiem apstākļiem, ka tas tika veikts paziņojuma veidā šai tiesā, kas tajā tika iesniegts un par ko notika debates tiesas sēdē. Viņa ieskatā ir nepieciešams, lai viņa un viņa brāļa stāsti tiktu analizēti kopā: “katra stāstītais pamatos otra teikto, viņus līdz ar to nostādot daudz labvēlīgākā stāvoklī, lai pierādītu viņu vajadzību saņemt starptautisko aizsardzību, nekā tad, ja viņu pieteikumi tiktu analizēti divās dažādās dalībvalstīs” un “attiecīgās abu ieinteresēto personu liecības katrā ziņā ļaus veikt pareizāku novērtējumu par viņu pieteikumu pamatotību”. Viņš apgalvo, ka tas ir saistīts ar viņa pamattiesību uz taisnīgu patvēruma procedūru aizsardzību un viņa tiesībām uz efektīvu piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai.

Viņš pārmet *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomei], kas atteicās pieņemt vērtēšanai šos apstākļus, jo tie ir radušies pēc administratīvā lēmuma pieņemšanas, kas ir nodots tās pārbaudei, ka minētā padome ir aprobežojusies tikai ar šauru likumības pārbaudi un atteikusies ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmuma pieņemšanas, lai gan potenciāli šie elementi var izrādīties izšķiroši taisnīgai viņa patvēruma pieteikuma analīzei un šim apstāklim ir jābūt šķērslim, kas liedz piemērot “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmumu. Kā norāda pieteicējs, “pretēji pārsūdzētajā spriedumā apgalvotajam, Dublinas regulā paredzētā tiesas pārbaude, to uzlūkojot atsevišķi vai kopā ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā arī atsevišķi vai kopā ar pamattiesībām uz patvērumu, kas nosaka to, ka CCE (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome) var ņemt vērā faktiskos apstākļus, kas ir radušies pēc lēmuma pieņemšanas, kura likumību tā izskata, vismaz tas tā ir tad, ja šie apstākļi var atstāt negatīvu ietekmi uz pieteicēja pamattiesībām uz taisnīgu patvēruma procedūru”.

Pieteicējs uzskata, ka tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka šie apstākļi ir tādi, ar ko var pierādīt, ka “Dublinas pārsūtīšanas procedūra” tam liegs taisnīgu patvēruma procedūru. Savu apgalvojumu pamatojumam pieteicējs atsaucas uz Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 16. februārī pasludināto spriedumu *C.K.*, kurā tiek uzskatīts, ka it īpaši attiecībā uz “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmumiem Savienības likumdevējs tiem ir paredzējis vairākas tiesiskuma garantijas, “Dublinas III regulas 27. pantā attiecīgajam patvēruma meklētājam atzīstot tiesības tikt informētam par viņa pārsūtīšanu un tiesības celt efektīvu prasību tiesā pret šo lēmumu, kas ir pārsūdzība, kuras apjoms ietver gan faktiskos apstākļus, gan ar to saistītās tiesības”. Pieteicējs piebilst, ka no Dublinas III regulas preambulas 9. apsvēruma izriet, ka Savienības likumdevējs ir ņēmis vērā Dublinas sistēmas ietekmi uz patvēruma meklētāju pamattiesībām un, ka Eiropas likumdevējs ar šo regulu ir vēlējies « vei[k]t [ne tikai] vajadzīgos uzlabojumus Dublinas sistēmas efektivitātei [orig. 6. lpp.], [bet arī] [patvēruma meklētājiem] sniegtajai aizsardzībai saskaņā ar minēto sistēmu”.

Gadījumā, ja administratīvās tiesas atteikums ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmuma, tiktu atzīts par atbilstošu Beļģijas tiesībām, viņš lūdz, lai Eiropas Savienības Tiesai tiktu uzdots šāds prejudiciālais jautājums:

[*omissis*: pieteicēja piedāvātais prejudiciālais jautājums, kas būtībā ir līdzīgs tam, kuru pēc pārformulēšanas ir uzdevusi *Conseil d'État* [Valsts padome]]

Otras lietas dalībnieces argumenti

Iesākumā otra lietas dalībniece atsaucas uz atsevišķu izvirzītā pamata daļu nepieņemamību, jo pieteicējs nav paskaidrojis, kādā veidā ar spriedumu esot pārkāpts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18., 41. un 52. pants. Tā apgalvo, ka iepriekš minētajā Regulas Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs) 27. pantā valsts tiesai nav noteikts pienākums katrā ziņā ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmuma pieņemšanas.

Tā apgalvo, ka šajā tiesību normā dalībvalstīm ir atstāta izvēle, vai nu valsts tiesiskajā regulējumā paredzēt prasību pret pārsūtīšanas lēmumu, vai tā pārskatīšanu attiecībā uz faktiem un tiesību piemērošanu šajā lēmumā; Beļģijas tiesiskajā regulējumā ir paredzēta prasība pret pārsūtīšanas lēmumu prasības atcelt tiesību aktu veidā, nevis ar tādu prasību, kuru izskata pilnīgas jurisdikcijas tiesvedībā.

Tā uzskata, ka likumības pārbaude, kas ir ieviesta ar iepriekš minētā 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktu, ir efektīvs tiesību aizsardzības līdzeklis Dublinas III regulas 27. panta izpratnē. Tā turklāt apgalvo, ka prasības efektivitātei netiek prasīts, lai tiesa ņemtu vērā faktiskos apstākļus, kas ir radušies pēc apstrīdētā akta pieņemšanas, jo administratīvā iestāde tos nebūtu varējusi ņemt vērā. [orig. 7. lpp.]

Tā apgalvo, ka šajā lietā administratīvā tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir paskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ tā nevarēja ņemt vērā šos dokumentus, lai lemtu par tajā pārsūdzētā lēmuma pamatotību, proti, faktu, ka:

- saistībā ar prasību atcelt tiesību aktu, kas ir ieviesta ar 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktu, tiesību akta likumību novērtē ņemot vērā tā pieņemšanas brīdi, “ar nosacījumu, ka tas nav pretrunā sprieduma *C.K. u.c./Slovēnijas Republika* (lieta *C-578/16 PPU*), ko Eiropas Savienības Tiesa ir pasludinājusi 2017. gada 16. februārī, atziņām”;
- šī judikatūra “nebija piemērojama šajā lietā”;
- “tiesas sēdē un tāgad novēloti iesniegtie dokumenti [...] līdz ar to nevar tikt ņemti vērā, lai spriestu par pārsūdzētā lēmuma likumību”.

Otra lietas dalībniece uzskata, ka, šādi rīkodamās, administratīvā tiesa ir aplūkojusi pēc sākotnēji apstrīdētā akta pieņemšanas vēlāk radušos apstākļus, kurus

ir norādījis pieteicējs, problemātiku un ir atbildējusi uz tajā izvirzītajiem argumentiem. Tās ieskatā, ciktāl ar izvirzīto pamatu būtībā tiek apstrīdēts administratīvās tiesas vērtējums, kuru ir tiesīga izdarīt vienīgi tiesa, kuras ieskatā šajā lietā nav piemērojamas Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 16. februāra sprieduma (lieta C-578/16) atziņas, tas nav pieņemams.

Tā paskaidro, ka pieteicējs savā pārsūdzībā nav pierādījis, ka viņa nosūtīšanai uz Spāniju un viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanai, ko veic šajā valstī, varētu būt “būtiskas un nelabojamas” sekas, tādēļ administratīvā tiesa varēja pamatoti secināt, ka šajā lietā nebija piemērojamas Tiesas 2017. gada 16. februāra sprieduma atziņas.

Papildus otra lietas dalībiece atgādina, ka administratīvā tiesa ir pamatoti norādījusi, ka ģimenes saikne starp pieteicēju un viņa brāli neietilpst Dublinas III regulas 10. panta jēdziena “ģimenes loceklis” piemērošanas jomā, kura definīcija ir sniegta minētās regulas 2. panta g) punktā.

Attiecībā uz *Conseil d'État* [Valsts padomei] nosūtīto prejudiciālo nolēmumu, otra lietas dalībiece uzskata, ka tas nav pieņemams, jo šāds lūgums nav ticis izteikts administratīvajā tiesā. [oriģ. 8. lpp.]

Conseil d'État [Valsts padomes] lēmums

[omissis: apsvērumi, ar kuriem *Conseil d'État* [Valsts padome] konstatē, ka nav nozīmes tam, ka pieteicējs neapstrīd to, ka viņa brālis neietilpst jēdziena “ģimenes loceklis” tvērumā] Kritika attiecas uz prasības veida, kas ir ieviesta ar 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punktu, efektivitātes atspēkojumu, uz ko norādot administratīvās tiesas atteikums ņemt vērā faktiskos apstākļus, kas ir radušies pēc “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmuma pieņemšanas. Pieteicējs šajā ziņā apgalvo, ka jaunajiem apstākļiem, kurus tas norādīja administratīvajā tiesā, ir izšķiroša nozīme taisnīgai viņa patvēruma pieteikuma analīzei un tie ir tādi, kas neļauj izpildīt “Dublinas pārsūtīšanas procedūru”.

Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 16. februāra spriedumā lietā C-578/16 debates nebija par administratīvo prasību veidu efektivitāti, bet gan par valstu pienākumu “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmumos ņemt vērā, kāda ietekme šai procedūrai ir tostarp saistībā ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3. pantu.

Lai prasība būtu efektīva Dublinas III regulas 27. panta un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta izpratnē, prasībā, kuru ir tiesības celt personai, kura apgalvo, ka apstākļi, kas ir radušies pēc administratīvā lēmuma pieņemšanas, kurus tā norāda tiesā, var būt ar potenciāli izšķirošu ietekmi tās patvēruma pieteikuma taisnīgai izskatīšanai, un kam ir jābūt par šķērslī “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” izpildei, administratīvajai tiesai ir jāvar veikt pilnīgu un stingru pārbaudi saistībā ar pieteicēja situāciju, kā ir apstiprināts Dublinas III regulas preambulas 9., 19., 32. un 39. apsvērumā.

Pieteicējs administratīvajā tiesā apgalvoja, ka 2017. gada 22. augustā viņa brālis ieradās Beļģijā un tur iesniedza patvēruma pieteikumu, kurš atrodas izskatīšanā. Viņš apgalvoja pirmajā tiesā, ka vajāšanai piemītošo kopīgo apstākļu dēļ, uz kuriem atsaucas pieteicējs un viņa brālis, ņemot vērā tostarp viņa ģimenes saiknes ar *Fatah*, viņu patvērumu pieteikumu izskatīšana vienā iestādē tiem garantētu taisnīgu to analīzi un efektīvu piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai. Pārsūdzētajā spriedumā šis jautājums nav aplūkots, toties tajā ir uzsvērts, ka faktiskie apstākļi ir saistīti ar notikumu, kas ir iestājies pēc pārsūtīšanas lēmuma uz Spāniju pieņemšanas, līdz ar to administratīvajai iestādei nevar pārnest, ka tā to nav ņēmusi vērā. **[oriģ. 9. lpp.]**

Administratīvā tiesa tāpat nav lēmusi par iespējamo jauno apstākļu ietekmi uz lēmumu par pieteicēja patvēruma pieteikuma izskatīšanas pārsūtīšanu Spānijas iestādēm. *Conseil d'État* [Valsts padomei] kā kasācijas tiesai nav jānovērtē ietekme, kāda jauniem apstākļiem varētu būt uz atbildīgās valsts noteikšanu patvēruma pieteikuma izskatīšanai ievērojot Dublinas III regulas 17. panta 1. punktā paredzēto "diskrecionāro klauzulu".

Turklāt no 1980. gada 15. decembra likuma 39/2. panta 2. punkta izriet, ka pārbaude, ko veic *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome] attiecībā uz Dublinas pārsūtīšanas procedūras lēmumiem, ir par administratīvās iestādes lēmuma likumību, ievērojot lietas materiālus un tās rīcībā esošo informāciju. Administratīvās tiesas atteikums ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc administratīvā lēmuma pieņemšanas, tāpat atbilst likumā noteiktajam.

Lai noteiktu, vai ir ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā tās ir garantētas Eiropas tiesiskajā regulējumā, ir jāuzdod jautājums Eiropas Savienības Tiesai par Dublinas III regulas 27. pantā paredzēto tiesiskās aizsardzības līdzekļu efektivitātes principa apjomu, to interpretējot atsevišķi vai kopā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu.

Pretēji tam, ko apgalvo otra lietas dalībiece, pieteicējam nevar pārnest, ka tas nav lūdzis administratīvajai tiesai uzdot šo jautājumu, jo tas attiecas uz pārbaudes, kādu veic *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome], apjomu un kas ir nošķirams no administratīvā akta, kas bija nodots tās pārbaudei.

Pieteicēja uzdotais jautājums ir jānoformulē citādi. Tiesai patiešām ir kompetence sniegt prejudiciālu nolēmumu par Eiropas Savienības tiesību interpretāciju, tomēr ne par [...] [...] valsts tiesību saderību ar Eiropas tiesībām.

Līdz ar to ir jāuzdod šāds prejudiciālais jautājums: [...] **[oriģ. 10. lpp.]** [...]. [Skat. rezolutīvo daļu]

AR ŠĀDU PAMATOJUMU

CONSEIL D'ÉTAT [VALSTS PADOME] NOLEMJ:

[..]

Atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. panta trešajai daļai Eiropas Savienības Tiesai tiek uzdots šāds prejudiciālais jautājums:

“Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (pārstrādāta redakcija), 27. pants atsevišķi vai kopā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to efektīvu tiesību aizsardzību tiesā valsts tiesai ir noteikts pienākums attiecīgā gadījumā ņemt vērā apstākļus, kas ir radušies pēc “Dublinas pārsūtīšanas procedūras” lēmuma?”

[..] [oriģ. 11. lpp.]

[..]

[procesuālās normas, paraksti]